

E-government v praxi miestnej samosprávy

Zákonné povinnosti e-GOV
versus
realita v praxi samosprávy

Erika Kusyová
Vladimír Raučina, MIRRI SR

1. Garant zákona o egovernmente a kontrolný orgán
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
<https://www.mirri.gov.sk/>
egovernment@mirri.gov.sk
2. Schránky
Ústredný portál verejnej správy ÚPVS
www.slovensko.sk
3. Prevádzkovateľ ÚPVS, certifikačná autorita
Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby NASES
<https://nases.gov.sk>
4. Centrálny metainformačný systém
<https://metais.vicempremier.gov.sk/>

Kontrola NKÚ

1. Organizačný a pracovný poriadok
2. Registratúrny poriadok, registratúrny plán
3. Manuál pre použitie IS v správe mesta,
 - popis základných procesov pre správu elektronických úradných dokumentov (vytváranie, autorizáciu, doručovanie a archiváciu EÚD),
4. Vnútorne smernice / pokyny súvisiace so správou elektronických úradných dokumentov v meste
5. Zmluvy s dodávateľmi súvisiace s oblasťou IS, dôveryhodnej služby, kvalifikovaného certifikátu a QSCD a či následne došlo k autorizácii EÚD s použitím takéhoto certifikátu, čipová karta
6. Certifikáty, ktorými samospráva disponuje (KEP, KEPe, kombinácia)
7. Koncepcia rozvoja IS ak bola vypracovaná
8. Autorizácia elektronických úradných dokumentov v prípade ich určenia na použitie do zahraničia,
9. Prehľad (zoznam) vydaných elektronických úradných dokumentov podľa jednotlivých agend (rozhodnutia daňové, správne, stavebné...) alebo ak to IS umožňuje vytlačiť tento zoznam z IS za roky 2017 – 2022. Pri každej agende uviesť, koľko z elektronických úradných dokumentov tvorili rozhodnutia.

Zistenia NKÚ

1. Len asi 5 % fyzických osôb má aktívnu elektronickú schránku, ale obce a mestá musia všetky rozhodnutia spravovať elektronicky.
2. Elektronizácia úradných dokumentov u vlastných kompetencií (miestne dane a poplatky) je na vyššej úrovni než pri prenesenom výkone štátnej správy.
3. Rozhodnutia nie sú vytvárané ako elektronické úradné dokumenty. Tým je ohrozené plnenie „jedenkrát a dost“ pre oblasť dokumentov.
4. **Zákon o e-Governmente sa dlhodobo porušuje a nikomu to nevadí. Porušovanie zákona v konečnom dôsledku samospráve šetrí čas aj peniaze.**
5. Formuláre pre elektronické podania nemali publikované ani väčšie mestá. Pre porovnanie, obce v DCOM ich mali desiatky. Ide o jeden z najčastejšie pomenovaných problémov e-Governmentu.
6. Mnoho štatutárov obcí a miest považuje vlastnoručný podpis za jediný plnohodnotný spôsob autorizácie dokumentov. Obce a mestá nevedia, že rozhodnutia musia vytvárať a autorizovať elektronicky.
7. **MŠVVŠ SR usmerňovalo školy a škôlky, že nemusia uplatňovať legislatívu „z technických dôvodov.“ Usmernenie vytvorilo predpoklad dlhodobej výnimky a obchádzania zákona.**

Zistenia NKÚ

1. Len asi 5 % fyzických osôb má aktívnu elektronickú schránku, ale obce a mestá musia všetky rozhodnutia spravovať elektronicky.

The screenshot shows the user interface of the 'Elektronická schránka' (Electronic Mailbox) on slovensko.sk. The header includes the logo 'slovensko.sk', the title 'Elektronická schránka', and user information for 'Ing. Erika Kusyová'. A navigation bar contains buttons for '+ Vytvoriť správu', 'Prevziať doručky', and a search bar. A notification banner prompts the user to activate document delivery. Below this is a table of messages with columns for sender, subject, and date. The table lists two messages: one from 'Štatistický ú...' dated 23.05.2019 and another from 'Úrad vlády ...' dated 30.05.2018. A footer section shows pagination information: 'Strana: 1 z 1 strán' and 'Celkový počet správ: 2'.

slovensko.sk Elektronická schránka
Pomoc Kontakt English

Ing. Erika Kusyová
v zastúpení Erika Kusyová
[Prepnúť schránku](#) [Odhlásiť sa](#)

+ Vytvoriť správu

Prijaté 2

Odoslané

Rozpracované 3

Kôš

+ Pridať priečinok

Využitie miesta 0GB / 1GB
[Zväčšiť kapacitu schránky](#)

[Sprievodca schránkou](#)

[Nastavenia](#)

[Prejsť na trojštôpcové zobrazenie](#)

Prevziať doručky

Vyhľadávať v správach

Q Vyhľadať

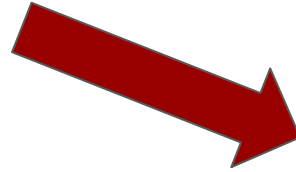
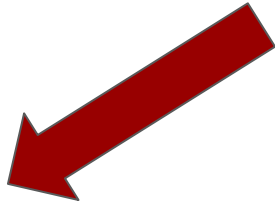
Aktivujte si doručovanie do schránky **Aktivovať**
Aby ste mohli do schránky dostávať úradné dokumenty, musíte si ju najskôr aktivovať na doručovanie. [Viac informácií](#)

	Odosielateľ	Predmet	Dátum
☐	✉ Štatistický ú...	Notifikacia o zmene HLSKNACE resp. ESA2010	23.05.2019 22:05
☐	✉ Úrad vlády ...	Informácia	30.05.2018 09:15

« < Strana: 1 z 1 strán > »

Celkový počet správ: 2 Počet zobrazených výsledkov na stránku: 100

Existujú dva základné typy elektronických schránok:

Schránka pre právne postavenie orgánu verejnej moci

= OVM (mesto, obec, škola, ..)

schránky aktivované automaticky po zriadení

- **vydáva rozhodnutia**
- **prijíma rozhodnutia**
- **podáva podania**

Schránka pre právne postavenie:

- právnickej osoby (PO)
schránky aktivované povinne
- fyzickej osoby (FO, SZČO)
schránky aktivované nemusia byť
- ostatné inštitúcie
- **prijíma rozhodnutia**
- **podáva podania**

Zistenia NKÚ

2. Elektronizácia úradných dokumentov u vlastných kompetencií (miestne dane a poplatky) je na vyššej úrovni než pri prenesenom výkone štátnej správy.

- logické, lebo agendové IS na správu daní a poplatkov boli medzi prvými

Agendový informačný systém

1. systém na zber, udržiavanie, spracovanie a poskytovanie informácií
2. IS VS v správe OVM, ktoré slúžia na zabezpečenie výkonu verejnej moci
3. OVM zabezpečujú, aby prístupové miesta, spoločné moduly a **agendové systémy** v ich správe boli vybudované spôsobom:
 - ktorý umožní výkon verejnej moci elektronicky elektronickými prostriedkami
 - v celom rozsahu a v každom štádiu
 - bez toho, aby bol potrebný akýkoľvek osobný kontakt alebo listinný kontakt medzi OVM a osobou, ktorej sa výkon verejnej moci elektronicky týka, vrátane zabezpečenia ich prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím

Zistenia NKÚ

3. Rozhodnutia nie sú vytvárané ako elektronické úradné dokumenty. Tým je ohrozené plnenie „jedenkrát a dost“ pre oblasť dokumentov.

- [Správa o výsledku kontroly 1x a dost](#)
- zákon o eGOve
 - ukladá OVM nevyžadovať od účastníkov konania úradné dokumenty, údaje vrátane osobných údajov alebo preukázať skutočnosť,
 - ale na účely výkonu verejnej moci
 - použiť v rozsahu, v akom sú vedené v informačnom systéme verejnej správy v správe iného orgánu verejnej moci
- zákon proti byrokracii
 - definuje povinnosť OVM získavať a používať údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy
- prostriedky:
 - portál OverSi.gov.sk
 - integrácia

Zistenia NKÚ

4. Zákon o e-Governmente sa dlhodobo porušuje a nikomu to nevadí. Porušovanie zákona v konečnom dôsledku samospráve šetrí čas aj peniaze.

Zistenia NKÚ

5. Formuláre pre elektronické podania nemali publikované ani väčšie mestá. Pre porovnanie, obce v DCOM ich mali desiatky. Ide o jeden z najčastejšie pomenovaných problémov e-Governmentu.

- zatiaľ nebolo hodnotené, o aké formuláre ide, alebo ich využiteľnosť
- formulár bez agendového IS je zbytočný
- na prenesené kompetencie, v ktorých sa vykonáva verejná moc elektronicky, je príslušný ÚOŠS povinný elektronické formuláre pre elektronické podania vytvoriť, aktualizovať ich a zrušiť ich platnosť,
- komplikované podpisovanie podaní

Zistenia NKÚ

6. Mnoho štatutárov obcí a miest považuje vlastnoručný podpis za jediný plnohodnotný spôsob autorizácie dokumentov. Obce a mestá nevedia, že rozhodnutia musia vytvárať a autorizovať elektronicky.

OVM - **vykoná** pri výkone verejnej moci **autorizáciu** elektronického podania alebo elektronického úradného dokumentu:

- kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP) vyhotoveným s použitím mandátneho certifikátu (MC), ku ktorému pripojí kvalifikovanú elektronickú časovú pečiatku
alebo
- alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou (KEPe), ku ktorej pripojí kvalifikovanú elektronickú časovú pečiatku

Ak OVM vydáva [EUD, o ktorom vie, že je určený na použitie do zahraničia](#), alebo ak o to z dôvodu použitia v zahraničí požiada osoba, ktorej sa takýto dokument vydáva, OVM na autorizáciu použije:

súčasne KEP vyhotovený s použitím MC ku ktorému sa pripojí KEPe a kvalifikovaná elektronická časová pečiatka

Zistenia NKÚ

7. MŠVVŠ SR usmerňovalo školy a škôlky, že nemusia uplatňovať legislatívu „z technických dôvodov.“
Usmernenie vytvorilo predpoklad dlhodobej výnimky a obchádzania zákona.

- technické dôvody [§ 17. ods. 4](#)
 - = preukázateľné prípady, ak ide o :
 - výpadok existujúceho riešenia pripojenia, siete,
 - problém s PC,
 - problém s niektorou aplikáciou,
 - prípadne iné komplikácie ..
 - nie:
 - kedy OVM nie je pripravená na vydávanie rozhodnutí elektronicky,
 - nemá schránku,
 - nemá zabezpečené certifikáty na autorizáciu,
 - nemá dodávateľa na elektronickú registratúru, integrovaný IS,
 - alebo že účastníci konania (zákonní zástupcovia dieťaťa, ..) nemajú aktivované schránky na doručovanie
- [Usmernenie pre školy na slovensko.sk](#)

Opatrenia MIRRI SR - k odporúčaniam zo správy NKÚ (1)

Príčiny:

- Len asi 5 % fyzických osôb má aktívnu elektronickú schránku (napr. ČR > 40%, Estónsko ~ 90%)
 - komplikovaný spôsob prihlasovania do elektronických schránok prostredníctvom OP s čipom a certifikátom + čítačka + špeciálny SW + BOK
 - na začiatku mali problémy aj IT zdatní používatelia, nefungovalo na všetkých OS, nedostatočná podpora zo strany štátu
 - negatívne povedomie na strane občanov a nedostatočná úroveň komunikácie zo strany zainteresovaných ÚOŠS => nízka motivácia používateľov
 - nie úplne jednoduché a používateľsky prívetivé návody
- nedotiahnutá digitálna transformácia na centrálnej úrovni
 - jednotlivé IS nie sú prepojené a nie sú zdieľané údaje medzi nimi
- poddimenzované odborné zázemie pre oblasť informatizácie, digitalizácie a kybernetickej bezpečnosti vo verejnej správe vo vzťahu k povinnostiam, vyplývajúcim zo zákona o eGov
 - postupne pridávané povinnosti v legislatíve (bez vyčíslených dopadov na zdroje v doložkách vplyvov)
 - nedostatočné finančné zdroje pre samosprávu na jej informatizáciu
 - IS DCOM a veľké “centrálne” IS neriešia všetky potreby informatizácie v samospráve

Opatrenia MIRRI SR - k odporúčaniam zo správy NKÚ (2)

Krátkodobé opatrenia - do 2 rokov:

- Lepšie služby
 - implementácia produktového manažmentu a princípov UX/CX do budovania a životného cyklu IS vo verejnej správe
 - zber podnetov a spätnej väzby od používateľov => podnety na zlepšenie služby
 - zrozumiteľné návody písané jednoduchým jazykom a podpora k návodom
 - zavádzanie asistovaných služieb pre špecifické skupiny občanov
 - dobudovanie centrálnych IT komponentov a vzájomné prepojenie IS a centrálnych registrov
 - CSRÚ - centrálna správa referenčných údajov
 - CIP - centrálna integračná platforma
 - MOU & EDIV - moje osobné údaje & európska elektronická peňaženka (doklady)
 - nové a modernizované IS
 - Slovensko v Mobile
 - prihlasovanie do elektronických schránok + nové služby + asistovaný on-boarding
 - modernizácia ÚPVS
 - zlepšenie existujúceho portálu slovensko.sk + nové prvky

Opatrenia MIRRI SR - k odporúčaniam zo správy NKÚ (3)

Krátkodobé opatrenia - do 2 rokov:

- Legislatívne zmeny
 - príprava a schválenie nového zákona o elektronickej verejnej správe (náhrada súčasného zákona o eGov)
 - pripravený draft na MIRRI
 - zjednodušená autentifikácia a autorizácia pre rôzne situácie vzťahu občan vs. OVM
 - zapojenie samosprávy do CÚED (náklady hradí štát) ???
- Odborná a metodická podpora na centrálnej úrovni
 - vytvorenie odborného tímu za účelom posudzovania (certifikácie?) IS (v prostredí samosprávy) z pohľadu ich spôsobilosti napĺňania povinností v súlade s platnou legislatívou => compliance
 - vytváranie centier zdieľaných služieb pre samosprávy v oblastiach s vysokou špecializáciou
 - kybernetická bezpečnosť, biznis architektúra, VO v oblasti IT a iné
 - vzdelávanie a zvyšovanie úrovne potrebných digitálnych zručností
- Lepšia komunikácia
 - za účelom pripraviť, vysvetliť a motivovať občanov na používanie vytvorených nástrojov pre výkon elektronickej verejnej správy

Opatrenia MIRRI SR - k odporúčaniam zo správy NKÚ (4)

Strednodobé opatrenia - 2 až 5 rokov:

- Digitálna transformácia
 - nový dizajn procesov v digitálnom prostredí s využitím nových postupov a technológií
 - implementácia opatrení v rámci stratégie EK “Digitálna dekáda 2030”
- Lepšie služby
 - implementácia riešení minimálne v rozsahu 16 prioritných životných situácií
 - nový ústredný portál verejnej správy “slovensko 3.0”
 - nové a rozšírené funkcie
 - rozšírenie spôsobov autentifikácie a autorizácie pre občanov a podnikateľov
 - finalizácia centrálnej IT architektúry s prepojením významných ISVS a centrálnych registrov
 - zahŕňa aj integráciu všetkých IS v prostredí samosprávy
 - poskytovanie asistovaných služieb
- Efektívna komunikácia verejnej správy s občanmi a podnikateľmi
 - za účelom pripraviť, vysvetliť a motivovať občanov na používanie vytvorených nástrojov pre výkon elektronickej verejnej správy